

Hr Vougt klargör vår politik

Onsdagens konferens mellan civila och militärer — Folk och försvar — blev i viktiga hänseenden klargörande, eller rättare avslöjande. En representant för regeringen, som tycks ha litat på de officiella referatens diskretion, gjorde uttalanden som lika starkt belyste en stor sak, den svenska isoleringspolitikens orimlighet, som en personlig och pinsam sak, talarers-försvarsministrarnas totala inkompetens. Man får hoppas att redogörelserna för konferensinläggen snabbt och framför allt fullständigt och utan rättelser publiceras; därmed finge det svenska folket en nyttig undervisning.

Generalmajor Petri, känd som hemvärnets ledare och som klar demokrat i alla skiften, gjorde det realistiska och sakligt värdefulla inlägget. Sveriges försvar kräver förberedd samverkan väster ut, så kan hans analys sammanfattas. Ett militärt samarbete i Skandinavien är fortfarande angeläget. "Men vi får inte glömma att detta förutsätter en styrka som endast kan uppnås genom hjälp från väster. Om vi för en politik som utesluter samverkan och hjälp, kommer vi att finna att vi inte orkar med våra försvarsuppgifter. Detta måste framkalla en omprövning."

Statsministern och statsrådet Vougt motsade inte direkt dessa uttalanden. Tvärtom, i vissa punkter tyder deras inlägg på erkännande av att Sverige endast genom bistånd väster ifrån har utsikter att klara sig i ett krig. Statsministern hävdade, ett från tidigare debatter välkänt argument, att ett skandinaviskt försvarsförbund skulle öka vår möjlighet att få sådant bistånd. Ingen sökte skydd i den undergrävda position enligt vilken Sveriges eget försvar eller en skandinavisk allians

skulle vara nog för vår trygghet.

Det blev hr Vougt förbehållet att i ordalag som knappast kunde varit mera otympliga och olyckliga klargöra följderna av denna politik — en politik som går ut på att hjälp behövs, men att sådan hjälp inte får förberedas eller ens säkras. "Vi bör inte för mycket tala om den hjälp vi behöver — det kan lätt skapa défaitistiska stämningar", sade hr Vougt (i TT:s referat är dessa och andra blamager utelämnade, men de återfinns i Dagens Nyheters ordagranna referat); "för all del, ensamma kan vi inte klara oss, men i den inrikespolitiska debatten får hjälpanskaffandet inte stå i förgrunden". Alltså: vi behöver hjälp, vi måste ha hjälp, men att tala om den saken i Sverige är farligt och défaitistiskt.

Hr Vougt har tidigare talat om défaitism. Då han under krigets värsta tid — mellan ockupationen av Danmark och Norge och västmakternas invasion i Nordafrika — prisade det nya Europa, som skulle byggas upp under nazistisk ledning, betecknade han gärna svenskarna av typen Segerstedt, Nerman och Wickman som défaitister; de var ju så rädda för ett Europa av modell Hitler. Men efter dessa bragder trodde man att ordet défaitism skulle få svårt att tränga över läpparna på hr Vougt. Visst inte: hr Vougt undervisar oss 1949 om défaitismens faror, lika frimodigt och lika glömsk av det allmänna föraktet som 1941 och 1942.

Detta är dock inte huvudsaken. Då statsrådet Vougt erkänner behovet av hjälp, men begär mörkläggning av detta erkännande, drar han omedvetet undan grunden för regeringens utrikespolitik. Denna politik förutsätter tystnad kring det väsentliga. Ty om det klarläggs för folket att vi behöver hjälp, förstår man också att vi behöver förbereda denna hjälp. Défaitism kan inträda i detta fall, en défaitism som utgår från insikten att regeringens politik, utifrån dess egna utgångspunkter, är ohållbar och inte innebär att freden och säkerheten så långt möjligt tryggas.

Men hr Vougt fortsätter. Han godtar möjligheten att vi skall få materiel från Västern och sedan använda denna materiel för att skjuta ned överflygande engelska och amerikanska plan. Detta är fullt i sin ordning "enligt gällande neutralitetsregler", förklarar hr Vougt. Att den man som försvarade den tyska transitotrafiken genom Sverige med orden att tågen gick endast på nätterna uttalar sig så bör inte förvåna någon. Det ohyggliga är att han även på denna punkt i sin frihet från hämningar belyser konsekvenserna av regeringspolitiken. Vi måste ha materiel, bland annat sådant som hör luftskyddet till, från väster — men vi vill inte ha förberedd samverkan. Alltså: köp luftskyddsvapen och skjut sedan i mån av behov och möjlighet ned Västerens flygplan med dessa vapen. Det är konsekvent. Men att få köpa vapen under dessa betingelser är inte så lätt, det inser hr Vougt. Han finner dock råd även här. Västmakterna måste sälja till oss, ty eljest säger vi "att det ligger i deras eget intresse att

inte tvinga in oss i kriget på deras motståndares sida": om Västern inte ger oss vapen, så hotar vi med att kämpa med Ryssland mot demokratierna, detta säger Sveriges försvarsminister i februari 1949.

Om denna statskonst, om denna moral, om denna inställning till svenska värden är det överflödigt att orda.

Två uttalanden fullbordar bilden av den skandal som här ägt rum. Hr Vougt, som betonar behovet av nedtystning för att det svenska folket inte skall bli oroligt, talar samtidigt om att detta folk, "regeringen oavsedd", inte vill uppgå neutralitetslinjen. Påståendet är i och för sig helt godtyckligt, men det väsentliga är tendensen att på en gång skylla isoleringspolitiken på folket och att framställa folkets okunnighet som en förutsättning för denna politik. Det andra uttalande som här avses är statsministrarnas — vad skall man säga — negativa förtroendeförklaring till hr Vougt. Hr Erlander framhöll med all skärpa att han inte varit närvarande då hårda angrepp riktades mot försvarsministern i utrikesdebatten 9 februari. Han förklarade inte direkt att han skulle ha ingripit till hr Vougt's försvar, om han varit närvarande, men i all rimlighets namn måste han väl ha menat detta — någon gräns finns väl för dubbelspelet. Den hr Vougt som i förrgår än en gång personifierade den moraliska ynkligheten och den politiska odugligheten har alltså regeringens förtroende — enligt i dessa kretsar gängse uttrycksätt är han därmed också folkviljans målsman.